

2019. a kokkuvõte

Teaduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine “Mobilitas Pluss“

Toetus on suunatud Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 prioriteetse suuna 4 „Kasvuvõimeline ettevõtlik ja seda toetav teadus- ja arendustegevus“ eesmärgi „T&A on kõrgetasemeline ja Eesti on rahvusvahelises TAI alases koostöös aktiivne ja nähtav“ saavutamiseks.

Toetatavate tegevuste elluviija on Sihtasutus Eesti Teadusagentuur. Tegevuste elluviimisel osaleb 35 partnerit.

Projekti abikõlblikkuse periood 01.01.2015-31.08.2023.

Tegevuste elluviimine

Teaduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine “Mobilitas Pluss” alategevused:

- 1) Tegevus 1: Toetused Eestis teadustöö tegemiseks: Toetatakse teadlaste Eestisse tööle tulemist, sealjuures eristatakse toetusi järeldoktoritele ning toetusi Eestisse tagasipöördumiseks;
- 2) Tegevus 2: ERC grandide taotlemise edukuse tõstmine: Hüvitatakse partnerite kulusid, kelle juures töötab ERC grandide taotlusega teise hindamisvooru jõudnud, kuid Euroopa Teadusnõukogu rahastusest ilma jäänud teadlasi, et neil oleks võimalus oma teadustööd Eestis jätkata ning järgmises taotlusvoorus Eesti teadus- ja arendusasutusest uus ERC grandide taotlus esitada;
- 3) Tegevus 3: Tippteadlaste toetamine: Toetatakse andekate ning rahvusvahelise, välisriigis vahetu töökogemusega tipptasemel teadlaste tööle võtmist Eestis TA asutustesse;
- 4) Tegevus 4: Euroopa Teadusruumi, Innovaatilise Liidu ja Horisont 2020 algatustes osalejate toetamine: Partnerite toetamine algatustes osalemiseks; ERA NET projektides osalemise toetamine;
- 5) Tegevus 5: Eesti EL algatustes osalemist toetav kontaktbüroo: Toetatakse tegevusi, mida viiakse ellu Brüsselis asuva Eesti teadus- ja arendustegevuse kontaktbüroo koordineerimisel;
- 6) Tegevus 6: Eesti teaduse väliturundus „Research in Estonia“: Tegevuse raames toetatakse Eesti TA turundamist ning Eesti kui atraktiivse teadus- ja arendustegevuse läbiviimise kohta tutvustamist;
- 7) Tegevus 7: Rahvusvahelised koolitused ja õppevisiidid teadlastele: Tegevuse raames hüvitatakse elluviija ja partnerite rahvusvahelistel koolitustel nii Eestis (välismaised koolitajad) kui välisriikides osalemise kulusid ning võimaldatakse õppevisiite asutustesse, mis on rahvusvahelises teaduskoostöös edukad olnud.

Programmi elluviimine kulgeb üldjoontes plaanipäraselt. Kõik väljundnäitajad saavad programmi lõpuks suure tõenäolisusega täidetud, küsitav on vaid tegevuse 2 kohta käiva väljundnäitaja täitmine.

2019. aastal muudeti ka programmi toetuse andmise tingimusi. Olulisemad tehtud muudatused olid viimaseks tegevus 1 taotlusvooruks uute ühikuhindade kehtestamine, Research in Estonia tegevuste pikendamine kahe aasta võrra ja programmile uue partneri lisamine.

2019. aastal otsustati toetada Dermtest OÜ järeldoktoriprojekti, mille eelarve on 85 499,92 eurot ning toetust antakse vähese tähtsusega abina. Projekt algab 2020. aastal. Varasematel aastatel

otsustati vähese tähtsusega abi anda Triumph Research OÜ-le, Laiers Grupp OÜ-le ja Cleantech Forest MTÜ-le, nendele tehti 2019. aasta jooksul väljamakseid. CleanTech Forest MTÜ partnerluslepingut otsustati 2019. aastal pikendada, kuna toetuse andmise tingimused võimaldavad neile rohkem toetust anda. Neile saab järgmisel kahel aastal anda veel kuni 60 000 eurot vähese tähtsusega abi.

Väljundnäitajate saavutamine

Kõik väljundnäitajad saavad programmi lõpuks täidetud, küsitav on vaid tegevuse 2 kohta käiva väljundnäitaja täitmine (Tabel 1). Nimelt ei ole siiani piisavalt palju teadlasi ERC grandide taotlusvoorudes teise hindamisvooru jõudnud. Mõned taotlusvoorud on küll veel jäänud, kuid on võimalik, et indikaatorit täita ei õnnestu.

Tabel 1. Väljundnäitajate kumulatiivne täitmine

Näitaja nimetus	Möötüühik	Sihtväärtus 2023	Saavutatud väärtus 31.12.2019 seisuga	Täitmine 31.12.2019 seisuga (%)
Projekti näitajad				
Brüsselis stažeerinud inimeste arv	Arv	50	37	74%
Järeldoktori- ja Eestisse tagasipöördumise toetuse alt töötatud teadlasaastate arv	Arv	300	143	48%
Korraldatud turundusürituste arv	Arv	28	35	125%
Tegevuse „ERC grandide taotlemise edukuse tõstmine“ alt toetust saanud teadlaste arv	Arv	20	11	55%
Tippteadlase toetuse saanud teadlaste juhendatavate doktorantide arv	Arv	30	29	97%
Toetatud Euroopa Teadusruumi ja Innovaatilise Liidu algatuste ning Horisont 2020 projektide arv	Arv	30	30	100%
Tegevus 5.7 koolitusel ja õppevisiitidel osalenud teadlaste arv	Arv	100	157	157%
Meetme tegevuse ülesed näitajad				
Välismaalastest teadlaste osakaal Eesti teadlaste ja inseneride koguarvust	%	7,4	11	149%

Eelarve kasutamine

2019. aastaks oli planeeritud 6 398 300 euro eest kulusid.

Valdavalt kulgeb eelarvete täitmine plaanipäraselt, kuid mõnes tegevuses tehti kulusid planeeritust veidi vähem.

Kõige kehvemini saab täidetud tegevuse 4 eelarve. Tegevuse 4 eelarvele täitmisele avaldas mõju eelkõige see, et 4 ERA-NET konkurssi Eesti taotlejate jaoks läbi kukkusid. Oli lootus, et uued ERA õppetoolide projektid käivituvad kiiremini, kuid ERA õppetoolide juhtide konkursid on ülikoolides rohkem aega võtnud ning seetõttu on kulusid vähem tehtud.

Ka Research in Estonia tegevuste eelarve saab olema alatäidetud. RiE eelarve täitmist mõjutab see, et mõlemad RiE töötajad vahetusid aasta jooksul ning eelkõige rahvusvahelistel üritustel jõuti seetõttu planeeritust vähem osaleda, samuti lõpetati vahehindamise põhjal välistudengitele suunatud tegevuste tegemine.

Kõige suurema eelarvega tegevused on tegevused 1 ja 3. Mõlema puhul ületatakse 2019. aastal aasta alguses esitatud esialgset prognoosi. Mõlema tegevuse eelarved saavad programmi perioodi jooksul ära kasutatud. Kuna tippteadlaste toetusi anti välja suuremas summas, kui eelarve toetuse andmise tingimustes ette näeb, on väga võimalik, et tegevus 3 eelarvet tuleb tegevuse 4 arvelt suurendada. 2019. aasta lõpu seisuga saab kulusid olema tehtud ligikaudu 40% tegevuse mahust. Kuna suuremal osal projektidest on läbi saanud kaks aastat viiest, siis ollakse tegevustega graafikus. Mõne tippteadlase projekti eelarve on siiani siiski olnud alakasutatud, kuna on olnud raskusi uurimisrühma moodustamisega, kuid kõik teadlased on vahearuannetes kinnitanud, et on probleemidest üle saanud ning suudavad vahendid ära kasutada. Tegevuses 1 on toetusi nelja taotlusvooriga välja antud 80% eelarve ulatuses, ehk tegevuse elluviimine toimub plaanipäraselt. Varem on olnud probleeme projektide algusaegade edasilükkumisega, kuid kui projektid käima lähevad ja kulusid tehakse järgmistel aastatel samas tempos, nagu 2019. aastal, saab eelarve kasutatud.

Kokku on tegevusele seisuga 31.12.2019 hüvitatud perioodi 2016-2019 abikõlblikke kulusid 12,4 mln eurot, mis teeb 35% võetud kohustustest (Tabel 2).

Tabel 2. Tegevuse võetud kohustused ja välja makstud perioodil 2016-2019 abikõlblikud kulud.

Projekti nimi	Võetud kohustused (abikõlblikud kulud)	Välja makstud (abikõlblikud kulud)	Välja makstud osakaal võetud kohustustest
Mobilitas Pluss	35 027 959	12 434 075	35%